

ГРАБОВСЬКА О.О.

ст. гр. ОЕЕМ-22

АУДИТ І ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ведення підприємницької діяльності проблема ефективного використання засобів та ресурсів підприємства вийшла на перший план і залишається актуальною. Основні засоби становлять невід'ємну і найбільш вагому частину активів підприємства, тому саме контроль за їх ефективним використанням та якісним станом стає першочерговим завданням. Такий контроль можливий за допомогою періодичного проведення аудиту ефективності використання основних засобів.

Раціональне використання основних засобів і виробничих потужностей сприяє поліпшенню технічно-економічних показників, у тому числі: збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виробленої продукції. Ефективне використання основних засобів є одним із головних питань поряд з правильною організацією та веденням їх обліку на підприємстві, адже у процесі виробництва основні засоби зношуються фізично і морально. Тому набуває актуальності такий напрям, як аудит ефективності використання основних засобів, їх якісно-технічного стану та повноти забезпеченості підприємства цим видом активів.

Вітчизняний науковець Т. В. Якимчук визначає ефективність, як показник, який співвідносить здобутий результат з поточними затратами, що зумовили цей ефект, чи використаними економічними ресурсами [4, с. 185]. Вужчий термін «економічна ефективність» означає, що для отримання максимальної користі від використання обмежених ресурсів необхідно здійснювати тільки ті економічні дії, які призводять до додаткової вигоди, яка перевищує додаткові витрати [1, с. 258].

Аудит ефективності використання основних засобів – перевірка первинних документів, даних рахунку бухгалтерського обліку 10 «Основні засоби», показників відповідних статей балансу суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про фактичну наявність, повноту забезпечення, якість технічного стану основних засобів, достовірність, законність, правильність, точність

ведення обліку та складання звітності в усіх суттєвих аспектах відповідно до вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» [2] та Податкового кодексу України, а також розробка пропозицій щодо ефективності їх використання. Узагальнене проведення аудиторської перевірки ефективності використання основних засобів на вітчизняних підприємствах подано на рис. 1.

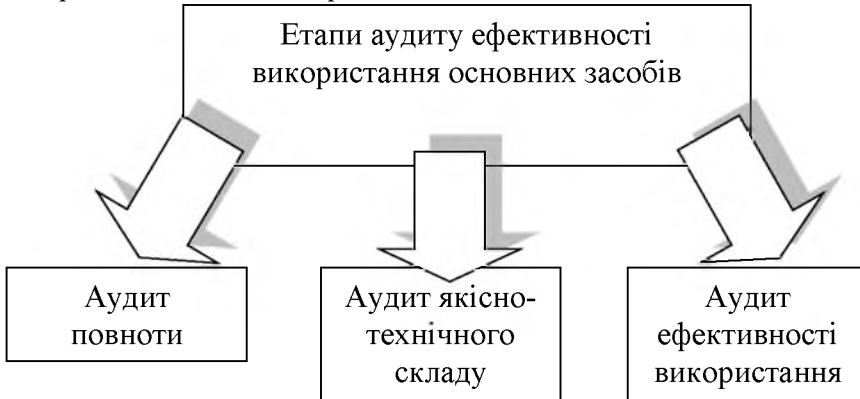

Рис. 1. Етапи аудиту ефективності використання основних засобів

Для отримання достовірної та повної інформації необхідно вирішити низку аналітичних завдань, а саме здійснити перевірку змін активної частини основних засобів у часі; перевірку показників технічного стану основних засобів: коефіцієнта зносу та придатності; перевірка показників руху основних засобів: коефіцієнтів вибуття та оновлення; перевірку коефіцієнтів використання основних засобів (фондовіддачі, фондомісткості та рентабельності основних засобів); перевірку завантаження виробничих потужностей підприємства. Програма аудиту повинна відповідати певним визначеним критеріям якості, а саме бути надійною, правдивою, відображати права і зобов'язання, здійснювати вимірювання та оцінку вартості. Таким чином узагальнена програма аудиту ефективності використання основних засобів з ідентифікацією застосовуваних методів перевірки матиме таку послідовність:

1. Впевнитись у позитивній динаміці змін активної частини основних засобів у часі (математичні методи та аналіз).
2. Впевнитись у належному технічному стані та придатності до експлуатації основних засобів шляхом перевірки коефіцієнту зносу

та придатності (метод порівняння, арифметичний та аналіз).

3. Перевірити показники інтенсивності (динаміки) руху основних засобів дослідивши коефіцієнти вибуття та оновлення, зіставлення даних з нормативними та середньогалузевими значеннями (метод порівняння, арифметичний та аналіз).

4. Впевнитися в ефективності використання основних засобів на підприємстві шляхом перевірка коефіцієнтів використання основних засобів (фондовіддачі, фондомісткості та рентабельності основних засобів) та співставлення їх з нормативними та середньогалузевими значеннями (арифметичний метод та порівняння).

5. Перевірити ступінь завантаженості виробничого обладнання підприємства через розрахунок коефіцієнтів інтенсивного, екстенсивного, інтегрального використання та виявлення резерву потужностей (арифметичний, аналіз, документальний).

Джерелами інформації для проведення аудиту ефективності використання основних засобів є Баланс, Примітки до річної фінансової звітності, Звіт про фінансові результати, технічна та експлуатаційна документація обладнання, графік роботи обладнання.

Зважаючи на те, що ефективність того чи іншого явища, процесу, показника можливо встановити за допомогою порівняння його з певним еталоном (нормативне, середньогалузеве значення) або спостереження за змінами того чи іншого показника в динаміці (з часом) доцільно застосовувати порівняння з науково визначеними нормами або іншими підприємствами досліджуваної галузі [3, с. 212].

Відтак, програма аудиту ефективності використання основних засобів поряд із традиційними методами перевірки законності та правильності ведення бухгалтерського обліку та відображення інформації про основні засоби у фінансовій звітності, додатково містять наступні етапи: аудит повноти забезпеченості, аудит якісно-технічного стану та аудит ефективності використання основних засобів. Розроблені та запропоновані до використання на вітчизняних підприємствах програми і робочі документи дають змогу перевірити ефективність використання основних засобів та виявити резерви збільшення економічної ефективності використання цього виду активів.

Література:

1. Адамик О. В. Інформаційна технологія автоматизованого вирішення задач обліку необоротних активів [Текст] / О. В. Адамик // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 11 трав. 2016 р.] / редкол. : З. В. Гуцайлюк, В. А. Дерій, Г. П. Журавель [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - С. 29-31.
2. Меліхова Т. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. - 2014. – Т. 11(4). – С. 257-264.
3. Панасюк В., Саченко С. Оцінка діяльності підприємств готельного бізнесу // Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі. – Матеріали VII Регіональної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та студентів. – Тернопіль, ТНТУ. – С. 88-91
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/REG4509?an=147>
5. Сисюк, С.В.; Адамик, О.В. Облікова політика суб'єктів державного сектору щодо необоротних активів // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2016. – № 21 (11 (53)). – С. 101-106
6. Черешнюк О. М. Концепція обліку технологічних інновацій у сфері відтворення основних засобів в цукровій промисловості / О. М. Черешнюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип 6. – С. 211–213
7. Якимчук, Т. В. Соціально-економічна ефективність підприємства та її значення у сучасних умовах / Т. В. Якимчук // Вісник ЖДТУ. – 2013. – № 2 (56). – С. 184-189.